

13. septembrī eksperti konferencē sprieda par cilvēka iesaistes un saimnieciskās darbības veidiem meža zemju apsaimniekošanā, līdzsvarojot ekonomiskos ieguvumus, klimata mērķus un ekoloģiskos apsvērumus

Biedrība “Latvijas Formula 2050” sadarbībā ar Latvijas Kokrūpniecības federāciju, AS “Latvijas Finieris”, AS “Latvijas valsts meži”, SIA “Latvijas Mobilais Telefons”, Zemkopības ministriju un Klimata un enerģētikas ministriju 13. septembrī “Latvijas Mobilais Telefons” biroja ēkā rīkoja augsta līmeņa ekspertu konferenci “Klimata mērķu ietekme uz meža nozares ilgtspēju un reģionu ekonomisko līdzsvaru”.

Konferences nolūks dažādu jomu ekspertu sarunā analizēt un izvērtēt meža nozares ilgtspēju Latvijā, ņemot vērā ekonomiskos, tehnoloģiskos un normatīvos aspektus, kā arī vēstures mācības un Eiropas Savienības Zaļā kursa stratēģijas perspektīvu, tiecoties atrast līdzsvarotu risinājumu nozares, reģionu attīstības un valsts izaugsmes interesēs.

Konferences rīkotāji, veidojot pasākuma satura koncepciju izvirzīja uzdevumu vērtēt meža apsaimniekošanas un meža nozares perspektīvas sasaistē ar būtisku nozares aktualitāti – Satversmes tiesas 2024.gada aprīļa lēmumu. Tas atcēla Ministru Kabineta 2022.gada noteikumus par jaunāku jeb tievāka diametra koku ciršanas atļauju galvenajās cirtēs. Minētos noteikumus kā neatbilstošus Satversmes 115.pantam, kas aizsargā katra tiesības dzīvot labvēlīgā vidē, pieteikumā tiesai apstrīdēja vairākas dabas aizsardzības organizācijas. Satversmes tiesa pieņēma izskatīšanai pieteicēju prasību un izlēma par regulējuma atcelšanu, pamatojot ar to, ka Ministru kabineta noteikumi pieņemti bez novērtējuma par ietekmi uz vidi. Ņemot vērā to, ka lēmums paredz atcelt regulējumu no spēkā stāšanās brīža, tas radīja nelabvēlīgas konsekvences to meža apsaimniekotāju un citu meža nozares uzņēmumu saimnieciskajā darbībā, kuri darbojās šī regulējuma nosacījumos, paļaujoties uz to.

Eksperti kopumā izprotoši pieņēma meža nozarei īstermiņā nelabvēlīgo Satversmes tiesas spriedumu, atzīstot to, ka ir svarīgi rūpīgi ievērot procedūras normatīvās bāzes veidošanā par tik jūtīgu jautājumu risināšanu, kas skar potenciālo ietekmi uz klimatu, vai dabas vērtību saglabāšanu. Tāpat klātesošie atzina, ka ir nepieciešams kvalitatīvs iesaistīto pušu dialogs. Vienlaikus ne mazāk svarīgs jautājums ir uz kādiem bāzes principiem un sasniedzamo mērķu kopumu to būtu nepieciešams balstīt un virzīt.

Konferencē eksperti detalizēti pievērsās meža nozarei nozīmīgākajiem jautājumiem, tostarp

- Kā vērtēt ietekmi uz klimatu saistībā ar dažādiem zemes, mežu, purvu un citu ekosistēmu apsaimniekošanas režīmiem, pieejām un metodēm, izmantojot pasaules un Latvijas zinātnieku atziņas;
- Kā vērtēt un prioritārizēt dažādas dimensijas mežu zemes apsaimniekošanā un meža nozarē kopumā – klimata mērķi, biotopu aizsardzība, ekosistēmu pakalpojumi un bioekonomika;
- Kā vērtēt cilvēka iesaistes un saimnieciskās darbības veidus meža zemju apsaimniekošanā, līdzsvarojot ekonomiskos ieguvumus un klimata vai ekoloģiskos apsvērumus: cik lielā mērā klimata un biotopu aizsardzības mērķi ir saistāmi ar cilvēka līdzdalību ekosistēmu procesos, vai arī būtu jāpieņem gandrīz kā aksioma princips, ka cilvēka līdzdalība ir iejaukšanās dabiskos procesos, tāpēc būtu maksimāli ierobežojama;

- Kā radīt prognozējamāku un atbalstošāku ekonomisko un regulatīvo vidi meža nozarei, ņemot vērā bioekonomikas potenciālu valsts un reģionu attīstībā;
- Kā vērtēt “katra tiesības dzīvot labvēlīgā vidē”, tostarp attiecinot to gan uz mežu ekosistēmu kvalitātes nodrošināšanas iespējām, gan cilvēka dzīves vides kvalitāti atbilstoši mūsdienu standartiem, dzīvojot un darbojoties mijattiecībās ar meža ekosistēmām.

Konferences ekspertu vidū dominējošie viedokļi:

- Ir nepieciešams pārdomātāks un iekļaujošāks dialogs starp ieinteresētajām pusēm, veidojot meža zemju apsaimniekošanas politiku, pieņemot lēmumus, kas ietekmē mežu nozares produktivitātes perspektīvas, veidojot regulējumu, kas līdzsvaro dažādās meža politikas dimensijas (ņemot vērā klimata mērķus, dabas vērtību aizsardzību, ekosistēmu pakalpojumu iespējas, kā arī produktīvu un ilgtspējīgu bioekonomiku);
- Veidojot ietvaru konstitucionāli aizsargātajām tiesībām “katram dzīvot labvēlīgā vidē”, vienlīdz svarīgi ir gan ekoloģiskie, gan klimata, gan ekonomiskie apsvērumi; labvēlīga vide ir tāda, kur cilvēks var pilnvērtīgi dzīvot un jēgpilni saimniekot;
- Ņemot vērā apsvērumus, kas izriet no pētījumiem par biotopu uzturēšanu, optimālu mežu apsaimniekošanas ciklu, vērtējot lielāko ietekmi uz klimata mērķu sasniegšanu, ir jāsecina, ka biežāk noturīgu un ilgtspējīgu efektu ir iespējams panākt tikai ar monitoringu un nepieciešamajām intervencēm noteiktu ekosistēmas īpašību uzturēšanai, vai arī reāli pakļaujot meža zemju apsaimniekošanu ilgtermiņa ciklam noteiktos teritoriālos nogabalos;
- Latvijai raksturīgs ievērojams biomasas apjoms - ir jāsaņem saprātīgi un jāiegūst labākais iespējamais rezultāts no tās, ko nodrošina zināšanas, tehnoloģijas un attīstības dimensija;
- Ir jāņem vērā, ka meža nogabalos ir dažādi ataudzes un vecuma stāvokļi, kas veido mozaīku, nodrošinot bioloģisko daudzveidīgumu. Bioloģiskās daudzveidības pamatā ir dažāda veida un vecuma meži. Bioloģisko daudzveidību rada apsaimniekošanas daudzveidība;
- Ja cilvēkus izspiedīs no lauku vides – bioloģiskā daudzveidība cietīs vislielākajā mērā;
- Ir laiks pieņemt izšķirošus lēmumus par bioekonomiku Latvijā, apzinoties unikālās resursu priekšrocības un pieejamību; atbalstot to un ieguldot cilvēkkapitālā un tehnoloģiju attīstībā;
- Mežu nozarē tehnoloģijas ir kļuvušas par vienu no galvenajiem nozares izaugsmes faktoriem, īpaši rūpēs par ilgtspējas attīstības mērķiem. Jau vairākus gadus veiksmīgi tiek izmantota dronu tehnoloģija mežu kartēšanai, monitorēšanai un inventarizācijai, šobrīd ar digitālā dvīņa integrāciju ir iespējams veikt nepieciešamos analītiskos un plānošanas darbus, tādējādi veicinot darba efektivitāti un produktivitāti.

Konferences ar uzrunām un prezentācijām uzstājās, un paneļdiskusiju domu apmaiņā piedalījās Klimata un enerģētikas ministrs **Kaspars Melnis** un Zemkopības ministrs **Armands Krauze**, priekšlasījumus sniegs Kokrūpniecības federācijas viceprezidents **Kristaps Klauss**, AS “Latvijas Finieris” padomes priekšsēdētājs, Latvijas Darba devēju konfederācijas padomes loceklis **Uldis Biķis**, Klimata un enerģētikas ministrijas parlamentārais sekretārs **Jānis Irbe**, Zemkopības ministrijas Meža departamenta direktors **Andis Pūrs**, AS “Latvijas valsts meži”

mežsaimniecības plānošanas vadītājs **Aigars Dudelis**, Vidzemes Augstskolas padomes loceklis un vadošais pētnieks hist. **Gatis Krūmiņš**, Latvijas Valsts mežzinātnes institūta "Silava" direktors, vadošais pētnieks **Jurģis Jansons**, SIA "Latvijas Mobilais Telefons" Biznesa izaugsmes dienesta direktors **Aigars Runcijs**, 14.Saeimas sekretāra biedrs **Jānis Grasbergs**, Latvijas Universitātes Juridiskās fakultātes docents **Jānis Pleps**, biologs, zinātnieks un politiķis **Indulis Emsis**, SIA "Rīgas meži" valdes loceklis **Jānis Ģermanis**, Latvijas Biozinātņu un tehnoloģiju universitātes Ekonomikas un sabiedrības attīstības fakultātes profesore **Andra Zvirbule**, AS "Latvijas valsts meži" valdes priekšsēdētājs **Pēters Putniņš**, Rīgas Tehniskās universitātes Datorzinātnes, informācijas tehnoloģijas un enerģētikas fakultātes dekāns **Agris Nikitenko**, Viedās administrācijas un reģionālās attīstības ministrijas valsts sekretāra vietnieks digitālās transformācijas jautājumos **Gatis Ozols** un Latvijas Valsts koksnes ķīmijas institūta vadošais pētnieks Dr.sc.ing. **Uģis Cābulis**.

Konferences norisi un paneldiskusijas vadīja "Latvijas Mobilais Telefons" prezidents, biedrības "Latvijas Formula 2050" valdes priekšsēdētājs **Juris Binde**, Banku augstskolas padomes loceklis, biedrības "Latvijas Formula 2050" valdes loceklis **Andris Nātriņš**, Latvijas Kokrūpniecības federācijas izpilddirektors, Latvijas Biotehnoloģiju zinātņu universitātes padomes loceklis **Artūrs Bukonts**.

Konferences norises ieraksts interesentiem ir pieejams:
<https://www.youtube.com/watch?v=qd267QcEqUk&t=3s>

Informāciju par konferenci sagatavoja:

Andra Mangale, foruma projekta vadītāja
biedrība "Latvijas Formula 2050"
Mob. tālr.: +371 20 045 447, andra.mangale@gmail.com

Andris Nātriņš, biedrības "Latvijas Formula 2050" valdes loceklis,
Banku augstskolas padomes loceklis